

VALPROGRAM 2018
VÄRDIG, TILLGÄNGLIG OCH
JÄMLIK VÅRD I HELA
VÄSTERNORRLAND

Innehållsförteckning

1	Vårt välfärdslöfte	3
2	Ett samhälle för alla	4
3	Styrning och ledning	5
3.1	Regionens ekonomi	5
3.2	Förnyelse och långsiktighet	5
3.3	En ny personalpolitik	6
4	Hälso- och sjukvård	7
4.1	Jämlik och tillgänglig vård	7
4.2	Värdig och trygg vård	8
4.3	Närsjukvård och tandvård	9
4.4	<i>Förlossningsvård</i>	10
4.5	Vård och stöd vid psykisk ohälsa	11
4.6	Vårdval Västernorrland	12
5	Regional utveckling	13
5.1	Civilsamhälle och kulturliv	13
5.2	Ett hållbart samhälle	14
5.3	Jobb och näringsliv	15

1 Vårt välfärdslöfte

Region Västernorrland har fullständigt sparat ur. Nuvarande majoriteten har visat upp en aldrig skådad brist på styrning och ledning.

Politiker i ledande positioner har kommit och gått. Regiondirektörer och andra höga chefer byts på löpande band. Tillgängligheten till vården har på några få år försämrats dramatiskt. Ekonomin är åter körd i botten. Trots 300 friska miljoner efter en rejäl skattehöjning närmar man sig åter minusresultat med stormsteg.

Det är inte att undra på när det är ett faktum att personalen flyr landstinget. Under 2017 beräknas över 500 miljoner av skattebetalarnas medel gå till att bekosta stafetter.

Till detta får vi inte glömma Ådalen 2015 när tiotusendals demonstrerade mot majoritetens strukturförändringar som då framför allt påverkade sjukvården för Sollefteåborna. Vad blev det av alla de miljoner som man påstod sig skulle spara på detta undrar förstås många.

Vi går till val för att få ordning på oredan. Man kan inte fortsätta på den inslagna vägen att slå sönder fungerande verksamheter bara för självändamålet att allt ska centraliseras.

Kraftansträngningar måste göras för att skapa strukturer som gör att folk vill jobba och stanna kvar i Region Västernorrland. Förtroendet hos invånarna måste återuppbyggas. Med respekt, gott bemötande samt förbättrad intern och extern kommunikation och dialog återupprättas förtroendet hos såväl länets invånare som regionens medarbetare.

Vi ska ha en värdig, tillgänglig och jämlik vård i hela länet!

VÅRT VÄLFÄRDSLÖFTE

- förbättrad intern och extern dialog
- lokalt ledarskap inom länsverksamheterna
- en ny personalpolitik
- personcentrerad vård inom hälso- och sjukvården
- stopp för för den nu förda centraliseringspolitiken

2 Ett samhälle för alla

”Myten om den perfekta människan som ideal och norm riskerar att bli ett hot mot viktiga värden som delaktighet och solidaritet. Politiken måste förankras i en människosyn som både tillmäter människan ett absolut och okränkbart värde och erkänner att alla människor är olika med olika begåvning, intressen och förutsättningar.”

Kristdemokraternas principprogram s.68

Detta är en utgångspunkt för vår politik när det gäller personer med olika typer av funktionsnedsättning men även personer som på olika sätt hamnat i ett socialt utanförskap eller en social utsatthet. Gemensamt för oss människor är att vi är sociala varelser med behov av små, naturliga gemenskaper. Därför bör i normalfallet familjen och andra anhöriga ges en central plats i det stöd som ges. Insatserna ska stödja när det brister och stimulera de positiva krafter som finns hos varje person - det personliga ansvaret ska alltid beaktas.

Risken för diskriminering och negativ särbehandling är något som måste beaktas. Idag finns tyvärr många som lever i olika typer av utsatthet, särskilt sårbara är barn i otrygga hem. Runt var femte barn lever exempelvis i förhållanden där båda eller någon förälder har ett riskbruk eller missbruk av alkohol. Alltför många ungdomar har även själva destruktiva dryckes- och drogvanor.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- strukturer för samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri ska utvecklas för att barn i behov av stöd ska kunna fångas upp i tid.
- "Första linjen" ska inrättas i samarbete mellan kommunerna och regionen dit barn och ungdomar och vårdnadshavare kan vända sig för att snabbt kunna få stöd och vägledning.
- regionen ska vara ett föredöme i att anställa fler personer med funktionsnedsättning.
- kollektivtrafiken ska i länets tätorter tillgänglighetsanpassas inklusive av- och påstigningsplatser.

3 Styrning och ledning

3.1 Regionens ekonomi

”Ett gott samhälle kan inte förverkligas utan en väl fungerande samhällsekonomi med politisk och personlig frihet i balans. Dessutom krävs en långsiktighet vilket förutsätter ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv.”

Kristdemokraternas principprogram s.115

Ett välmående näringsliv och fler personer i arbete skapar de skatteintäkter som krävs för en fungerande välfärd. Men ett gott samhälle behöver även en väl fungerande offentlig sektor. Regionen har fått ett allt större åtagande, vilket innebär att arbetsgivaransvaret omfattar fler anställda och fler yrkeskompetenser. Det ställer större krav på styrning och uppföljning av sambandet mellan resurser, prestationer, resultat och effekter i verksamheterna. Det ställer också krav på ständiga prioriteringar, effektivisering och förnyelse av verksamheterna.

En utmaning för regionens ekonomi är att med en åldrande befolkning är det fler som ska försörjas. Ett liknande problem uppstår om vi får stora grupper som hamnar utanför arbetskraften på grund av misslyckade studier eller bristande integration. Detta i kombination med medborgare som successivt får allt högre förväntningar på vad det offentliga ska stå för riskerar att skapa en olöslig ekvation. Därför behöver vi föra en diskussion om vad vi faktiskt kan förvänta oss att det offentliga står för, men också hur regionens verksamhet kan utvecklas och bli mer effektiv.

3.2 Förnyelse och långsiktighet

Region Västernorrland behöver förnyelse och långsiktighet för att få ordning på ekonomin. Med respekt, gott bemötande samt förbättrad intern och extern kommunikation och dialog återupprättas förtroendet hos såväl länets invånare som regionens medarbetare.

Ett aktivt folkhälsoarbete och tidiga insatser inte minst när det gäller psykisk ohälsa lägger en stark grund för att invånarna i Västernorrlands län ska få leva ett bra liv och med god hälsa långt upp i åren. En satsning på förebyggande arbete gör inte bara att befolkningens hälsa förbättras utan innebär också att kostnadsökningstrycket minskar.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- Regionen Västernorrland ska drivas med hög effektivitet och ett gott förvalterskap där kärnverksamheterna prioriteras.
- Interna och externa kommunikationen och dialogen måste förbättras
- styrning och uppföljning av sambandet mellan resurser, prestationer, resultat och effekter i verksamheterna ska återkommande utvärderas.
- det förebyggande folkhälsoarbetet ska prioriteras och satsas på
- regionen ska ha tydliga uppförandekoder för att kunna ställa och följa upp sociala, miljömässiga och etiska krav vid upphandling.

3.3 En ny personalpolitik

En av de största utmaningarna som landstinget står inför är hur man ska klara av kompetensförsörjningen och minska behovet av inhyrd personal (stafetter). Med ett återuppbyggt förtroende och en målinriktad personalpolitik kan vi minska behovet av inhyrd personal (stafetter) och få rätt kompetens på rätt plats.

Vårdpersonalen är vårdens viktigaste resurs. De får aldrig ses som en kostnad som man kan kapa bort för att ha råd med fler stafetter utan som den tillgång de verkligen är. För att avlasta personalen från de arbetsuppgifter som är viktiga, men som inte kräver en lång vårdutbildning behöver man införa vårdserviceteam. På så sätt kan läkare, sjuksköterskor och undersköterskor få mer tid för vård i vården.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- sjuksköterskor som vidareutbildar sig till specialistsjuksköterskor ska ha likvärdiga villkor som läkare som genomgår ST-utbildningen.
- så kallade utbildningsanställningar under specialistutbildning ska prövas för att öka tillgången på kvalificerad personal liksom införandet av karriärtjänster för klinisk forskning för att stimulera vårdpersonalens kompetensutveckling.
- vårdpersonalen ska ges fortbildning för att tidigare upptäcka tecken på barn som far illa samt om hur anmälningsplikten ska tillämpas.
- karriärs- och utvecklingsvägarna för förlossningspersonal bör förstärkas genom till exempel möjlighet till specialistutbildning med bibehållen lön.
- för att säkra tillgången till personal med rätt kompetens inom barn- och ungdomspsykiatri bör utbildning och höjd status på yrken inom det barn- och ungdomspsykiatriska området stimuleras.
- regionen ska fortsätta tillämpa så kallade utbildningsanställningar inom hälso- och sjukvården under specialistutbildning för att öka tillgången på kvalificerad personal.
- medarbetare ska så långt som möjligt erbjudas den tjänstgöringsgrad som önskas.
- omotiverade löneskillnader mellan olika grupper av anställda ska fasas ut i samband med lönerrevisioner. Särskilt uppmärksamhet bör ges åt könsrelaterade skillnader.
- möjligheten att använda uppdragsutbildningar behöver ses över och stärkas så att man kan klara framtidens behov på kompetens inom bristyrken såsom exempelvis tandhygienister
- kompetenshöjning behövs inom såväl primärvården som missbruksvården för att bättre kunna upptäcka och behandla nätrelaterade missbruk som gambling- och gamingmissbruk och sexmissbruk.
- fler personalkategorier behövs inom psykiatri för att i större utsträckning kunna ge vård anpassad till patienter med olika diagnoser

4 Hälsa- och sjukvård

4.1 Jämlik och tillgänglig vård

“Vården ska vara jämlik och tillgänglig för hela befolkningen. Även människor som har svårt att nyttja sin valfrihet ska ha tillgång till en god, trygg och värdig vård.”

Kristdemokraternas principprogram s.62-63

Framtidens vård i Västernorrland skapas genom personcentrerad vård, en ny personalpolitik och ett stopp för den värdelösa centraliseringspolitiken. Kristdemokraterna värnar om länets tre akutsjukhus och kommer verka för att BB i Sollefteå återupprättas.

Vården ska styras av tillgänglighet och flexibilitet utifrån den enskildes behov och önskemål. Att själv få välja vårdenhet eller vårdgivare är en självklarhet.

Idag finns dessvärre en oförsvarbar ojämlikhet inom sjukvården. Både vårdresultat och tillgänglighet skiljer sig åt mellan olika delar av landet såväl som inom regionen. Vi ser också en tendens att vård ges på en nivå som inte är ändamålsenlig eller av personal som inte har rätt kompetens. Det leder både till resursslöseri och att patienten inte får bästa möjliga vård.

Sedan kömiljarden slopades har vårdköerna växt i Sverige. I Västernorrland har utvecklingen varit ännu sämre och länet ligger nu sämst till när det gäller vårdköer. Så vill vi inte ha det. Att minska vårdköerna måste vara ett prioriterat arbete.

Vi ska ha en jämlik och tillgänglig vård i hela länet!

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- länet ska ha tre akutsjukhus
- hälso- och sjukvården ska arbeta med utgångspunkt i en personcentrerad vård.
- användandet av e-hälsa och välfärdsteknologi ska utvecklas för att öka tillgängligheten, kvaliteten och jämlikheten i vården
- vårdcentraler med utökade öppettider ska finnas för att avlasta akutmottagningen/arna samt för att patienterna ska få vård av rätt kompetens.
- vårdserviceteam ska inrättas med personal som avlastar vårdpersonalen arbetsuppgifter, exempelvis administrativa tjänster, service i form av transporter och städning med mera
- på nationell nivå behöver kömiljarden återinföras i syfte att minska köerna inom hälso- och sjukvården
- på regional nivå behöver en arbetsplan tas fram för att lyfta fram och prioritera vårdköerna

4.2 Värdig och trygg vård

”Hälso- och sjukvården ska utgå från att varje människa är unik och att alla människor har samma absoluta och okränkbara värde. Trygghet, tillit och självbestämmande är, utöver grundläggande värden som liv och hälsa, viktiga värden i hälso- och sjukvården.”

Kristdemokraternas principprogram s.61

Sjukvården ska erbjuda värdig och trygg vård av god kvalitet på likvärdiga villkor där det eftersträvas att inte i första hand se en sjukdomsbild utan hela människan. Hälsofrämjande och förebyggande vård ska prioriteras och vara en naturlig del i alla vårdmöten. I sammanhanget ska påpekas att varje person har ett eget ansvar för att vidta de åtgärder som behövs för att kunna ha en god hälsa.

Vi vill också understryka att hot och trakasserier mot personal är oacceptabelt. Hälso- och sjukvårdspersonal ska känna trygghet i sitt arbete.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- staten ska ha huvudansvaret för sjukhusvården.
- den palliativa vården ska byggas ut för att garantera alla en värdig vård i livets slutskede.
- regionen ska i samverkan med kommunerna och utveckla arbetsformer för att på bästa sätt kunna möta och ge vård och omvårdnad för multisjuka och de mest sjuka äldre.
- systemet med patientansvarig läkare med fast läkarkontakt ska återinföras.
- regionen ska erbjuda närsjukvårdsplatser för personer som av olika anledningar behöver extra stöd innan de kan återgå till sitt vanliga boende.
- regionen ska säkerställa att återkommande läkemedelsgenomgångar genomförs för äldre och multisjuka för att minska risken för felmedicinering. Farmaceuter ska om möjligt användas för läkemedelssamtal.
- det ska finnas särskilda barnskyddsteam för att upptäcka barn som far illa.
- patienter med omfattande vårdbehov ska erbjudas en kontaktsjuksköterska.
- regionen ska införa ett system med patientstödjare, där en patient med erfarenhet av sjukdomen ger stöd till nya patienter.

4.3 Närsjukvård och tandvård

”Hälsa, i vid mening allt från kost och motion till yttre miljö och relationer, handlar om att få leva ett så friskt liv som möjligt, utifrån sina egna förutsättningar. Hälsofrämjande arbete ska stimuleras. Sociala och ekonomiska villkor, arbetsmiljö och levnadsvanor är viktiga faktorer för hälsoutvecklingen. Folkhälsoarbetet får därför inte inskränkas till hälso- och sjukvården utan kräver ett gemensamt ansvarstagande och samverkan mellan olika samhällsaktörer.”

Kristdemokraternas principprogram s.63

Primärvården utgör grunden i det svenska hälso- och sjukvårdssystemet och är den vårdnivå som ska tillgodose befolkningens basala och ofta förekommande behov av hälso- och sjukvård. Primärvården har också ansvar att stödja den enskilde i det förebyggande arbetet för en god hälsa. En god tandhälsa grundläggs tidigt i livet, därför behöver föräldrarna ges ökad kunskap genom barnhälsovården, folktandvården och skolan. Rätten att välja utförare ska vara en självklarhet inom såväl primärvård som tandvård.

På många håll behövs en större tillgänglighet som är anpassad till dagens behov. Det behövs också en bättre kontinuitet, om patienten hela tiden får träffa olika personer inom sjukvården bidrar det vare sig till trygghet, kostnadseffektivitet eller goda vårdresultat. Ytterligare ett problem är ökningen av livsstilsrelaterade sjukdomar.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- primärvården bör utvecklas till det som brukar betecknas som närsjukvård där strävan är att all vårdkompetens samlas kring den enskilde patienten.
- en kraftig satsning ska göras på primärvården för att utöka öppettiderna på kvällar och helger och flytta vården närmare patienterna.
- vårdgarantin ska skärpas så att alla inom 24 timmar får träffa den vårdkontakt som de har behov av att träffa.
- på vårdcentralerna ska fler professioner än läkare kunna fungera som första vårdkontakt, till exempel sjuksköterska, distriktssköterska, psykolog, arbetsterapeut eller fysioterapeut.
- som en del av omställningen till närsjukvård ska regionen ska använda vårdval som upphandlingsform för att kunna ge patienten möjlighet till vård utanför akutsjukhusen.
- ungdomsmottagningarna ska vara tillgängliga för spontana besök och erbjuda goda öppettider anpassade till ungdomars skolgång, arbete och fritidsvanor.
- team med läkare och sjuksköterskor ska införas tillsammans med kommunerna för att förstärka hemsjukvården och minska antalet återinläggningar på sjukhus av multisjuka och de mest sjuka äldre.
- fler mobila tjänster bör utvecklas, exempelvis mobil röntgen.
- det förebyggande hälsoarbetet ska prioriteras.
- alla över 75 år ska erbjudas årligen återkommande hälsosamtal och hälsokontroller
- e-hälsa ska utvecklas så att patienten kan använda olika plattformar för att komma i kontakt med och kommunicera med vården.
- vårdmötet ska kunna ske per telefon, eller i form av ett digitalt eller fysiskt besök beroende på patientens behov.

- digitala tjänster ska vara en del av vårdgarantin.
- primärvårdens arbete med missbruks- och beroendevård ska förstärkas
- apoteken ska ges en större roll inom vårdkedjan för stöd i egenvård och hälsoförebyggande insatser.
- vårdpersonalen ska ges fortbildning för att tidigare upptäcka tecken på barn som far illa och hur man tillämpar anmälningsplikten.
- regionen ska verka för en större mångfald av vårdgivare inom specialisttandvården.

4.4 **Förlossningsvård**

”Att vara förälder är den mest ansvarsfulla uppgift man kan ha. Föräldraskapet innebär att man åtar sig en viktig och betydelsefull samhällsuppgift. Därför ska samhället bidra med så goda förutsättningar som möjligt.”

Kristdemokraternas principprogram s. 92

Kristdemokraterna vill att förlossningsvården ska kännas trygg för alla i hela länet. BB- och kvinnosjukvården ska därför återöppnas i Sollefteå. Själva nedläggningen och det bekymmersamma rekryteringsläget gör dock att det kan vara svårt att få till på en gång men med en ny personalpolitik inom landstinget eller med en ny utförare i form av en intraprenad eller ett företag som tar över driften av sjukhuset ska det kunna ordnas.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- BB ska återöppnas på Sollefteå sjukhus
- vid tidig hemgång efter förlossningen ska hembesök från BB erbjudas.
- för de som har långt avstånd till förlossningsklinik ska det erbjudas plats på patienthotell i väntan på förlossning.
- den andra föräldern ska erbjudas att övernatta tillsammans med mamman efter förlossningen.
- det ska finnas en vårdplatsgaranti inom förlossningsvården.

4.5 Vård och stöd vid psykisk ohälsa

”Många drabbas någon gång under livet av psykisk ohälsa. Psykiatrisk vård och omsorg ska präglas av tillgänglighet och flexibilitet utifrån patientens behov. Särskild vikt ska läggas vid snabb och tillgänglig kompetens för barn och ungdom med psykisk ohälsa. Anhörigas vårdinsatser är en ovärderlig tillgång som behöver tas tillvara, synliggöras och uppmuntras. Men vård av anhöriga måste byggas på frivillighet.”

Kristdemokraternas principprogram s.63

Tre av fyra personer lever idag med egen psykisk ohälsa eller nära någon som är drabbad. Vid sidan av det lidande som psykisk ohälsa och sjukdom innebär leder det även till stora kostnader både för den enskilde och för det offentliga. För att minska lidande och sjukskrivningar är det viktigt att människor får rätt typ av stöd i rätt tid. Fortfarande finns dock mycket skam och social stigma kopplat till psykisk ohälsa vilket gör att människor avstår från att söka hjälp. Särskilt viktigt är att barn och unga får stöd i rätt tid då utbildning och framtidsplaner riskerar att spolieras av längre tid av psykisk ohälsa, därtill kommer risken för missbruk och andra riskbeteenden.

Idag ser vi hur allt fler lider av psykisk ohälsa, särskilt oroande är ökningen bland barn och unga. Köerna till såväl barn och ungdomspsykiatri som vuxenpsykiatri är oacceptabelt långa. Att barn tvingas vänta i år på en neuropsykiatrisk utredning ska inte få förekomma.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- primärvården ska vara första linjens sjukvård även för att ta emot och upptäcka psykisk ohälsa.
- på vårdcentralerna ska kurator eller psykolog finnas som alternativ till läkare som primär vårdkontakt för personer med psykisk ohälsa.
- samverkan mellan psykiatri och socialtjänsten ska utvecklas för att bättre kunna stödja personer med psykisk sjukdom och sociala problem.
- levnadsvanorna behöver i större utsträckning lyftas när en person söker hjälp och stöd inom vården. Sömn, kost och motion samt att komma till rätta med missbruk är viktiga delar i behandling av psykisk ohälsa.
- "Första linjen" ska inrättas i samarbete med kommunerna dit barn och ungdomar och vårdnadshavare kan vända sig för att snabbt kunna få stöd och vägledning.
- strukturer för samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri ska utvecklas för att barn i behov av stöd ska kunna fångas upp i tid.
- barn och ungdomspsykiatri ska förstärkas för att korta väntetiderna och kunna möta de behov som finns. Inget barn ska vänta mer än 30 dagar på utredning.
- barn- och ungdomspsykiatriens arbete mot självska debeteende, självmordsförsök och självmord hos barn och unga måste intensifieras. Detta arbete ska ske i samverkan med elevhälsan.
- övergången mellan barnpsykiatri och vuxenpsykiatri måste förbättras. Vården måste utformas så att de unga vuxnas behov tillgodoses.
- det är viktigt att sänka trösklarna till psykiatri, en funktion "Psykiatri direkt" ska därför införas med ett gemensamt telefonnummer inom hela Västernorrlands län
- personer med behov av återkommande kontakter med psykiatri ska ha rätt till en personlig kontaktperson.
- möjligheten till nätbaserad behandling ska utvecklas och bättre tas till vara vid behandling av psykisk ohälsa.
- riktlinjer ska utarbetas för att i större utsträckning upptäcka somatisk sjukdom och

- ohälsa hos personer med psykisk ohälsa.
- ett regionalt program för Första hjälpen till psykisk hälsa ska etableras i Västernorrland

4.6 **Vårdval Västernorrland**

Vårdvalsreformen infördes Kristdemokraternas tid i regeringen. Den har resulterat i fler vårdcentraler i länet.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- vårdvalet ska vidareutvecklas, exempelvis ska den icke sjukhusbundna specialistvården kunna vara en del av vårdvalet och bli en integrerad del av närsjukvården.
- vårdvalet ska även gälla barnmorskemottagningar och barnhälsovården, liksom primärvårdsrehab, ögon-, hörsel-, hud- och öron-näsa-halsvården.
- För att förbättra och upprätthålla tillgängligheten till vården ska det bli möjligt att införa ett listningstak med en listningskö.

5 Regional utveckling

5.1 Civilsamhälle och kulturliv

”Ett vitalt civilsamhälle är av stor betydelse eftersom engagemang i föreningar, frivilligorganisationer och samfund innebär demokratisk fostran och normöverföring. Det främjar också det personliga ansvarstagandet. Dessutom är det civila samhället en mötesplats där sociala kontakter skapas och utvecklas både inom och mellan generationer.”

Kristdemokraternas principprogram s.98

Ett rikt utbud av kultur, fritidsaktiviteter och friluftsliv bidrar till ett samhälle där det är gott att leva. Något som också har stor betydelse för att skapa en attraktiv kommun eller region. Ett samhälle utan ett rikt kulturliv är fattigt och missar den inspiration som kulturella uttryck förmedlar. Det offentliga ska dock inte primärt utföra verksamheten, däremot i samverkan med civilsamhälle och näringsliv skapa förutsättningar för att medborgarna ska kunna erbjudas ett rikt och varierande kultur-, fritids- och friluftsliv.

Ett problem är att såväl ideellt engagemang som deltagande i kulturaktiviteter är ojämnt fördelat bland medborgarna. Samtidigt som engagemangsgraden generellt sett är hög i Sverige står många i socialt utsatta områden helt utanför det organiserade civilsamhället, personer som i större utsträckning även är arbetslösa. Detta är ett hot mot samhällsgemenskapen.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- kulturpolitiken ska kännetecknas av mångfald och tillgänglighet för alla.
- civilsamhället, exempelvis idrottsföreningar, studieförbund, Scouterna, samfund och andra organisationer ska ha en betydande roll i att bedriva kultur- och fritidsverksamhet.
- stödet till civilsamhället ska utformas så att det inte inskränker organisationernas självbestämmande förutsatt att organisationerna står upp för demokrati och mänskliga rättigheter.
- kultur är en friskfaktor och ska vara ett naturligt inslag på regionens sjukhus.
- regionen ska i samverkan slå vakt om att bevara och tillgängliggöra det lokala och regionala kulturarvet.

5.2 Ett hållbart samhälle

”Vi ska agera med en långsiktig helhetssyn med respekt för vår samtida omgivning och kommande generationer. Förvaltarskapet gäller både de egna personliga tillgångarna och de materiella värdena; miljö och naturresurser. Vi ska agera på ett sådant sätt att vi med stolthet kan överlämna frukterna av vårt arbete.”

Kristdemokraternas principprogram s.137

Förvaltarskapstanken är bärande del i den kristdemokratiska ideologin. På miljöområdet innebär det att vi inte får förbruka vår jord och dess tillgångar. Den kanske viktigaste miljöfrågan att arbeta med idag är att motverka uppvärmningen av jorden. Regionen har en särskild nyckelroll i arbetet att bygga ett samhälle där skadlig miljöpåverkan minimeras, energin är förnyelsebar, trafiksystemen hållbara och där naturresurser tas tillvara i ett kretslopp.

Under föregående mandatperiod inleddes ett arbete för att göra Västernorrland till en av landets bäst utvecklade regioner för hållbar och klimatanpassad utveckling i samverkan mellan offentlig och privat sektor. Det är viktigt att arbetet med detta inte stannar av utan fortsätter. Den är därför viktigt att se till att den nya Miljö- och energiplanens mål uppnås.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- regionen ska arbeta för en ökad andel ekologiska och närproducerade livsmedel i måltidsverksamheten på sjukhusens vårdavdelningar.
- upphandling av närodlade livsmedel ska främjas genom mindre omfattande upphandlingar för att fler och mindre leverantörer ska kunna medverka.
- kollektivtrafikens bussar ska ha fossilfria drivmedel.
- regionen ska verka för att medborgarnas resvanor blir allt mer hållbara.
- regionen ska använda reningsprocesser med avancerad reningsmetod för att reducera läkemedelsrester och andra svårrenade produkter.

5.3 Jobb och näringsliv

”Ett konkurrenskraftigt och differentierat näringsliv är en förutsättning för det goda samhället och en god välfärd. Detta innebär i sin tur att ett gott klimat måste skapas och vidmakthållas för ett dynamiskt småföretagande, där enskilda människors idéer, kreativitet och entreprenörskap får möjlighet att blomma ut.”

Kristdemokraternas principprogram s.126

Möjligheterna för politiker att skapa jobb är högst begränsade, däremot kan vi bidra till att det blir lättare att driva företag. En region med välmående och framgångsrika företag har lägre arbetslöshet, högre tillväxt och bättre förutsättningar att finansiera välfärden. Att förbättra attityderna till företagande är därför en angelägen politisk fråga. För kommunen handlar det om att skapa en förståelse för företagens situation och behov. Vi är även beroende av ett välfungerande och flexibelt utbildningssystem där människor i olika faser av livet kan utveckla sin kompetens.

Trots återhämtningen på arbetsmarknaden finns det alltför många som står utanför. Det rör sig framförallt om personer med ohälsa eller funktionsnedsättningar och personer med otillräcklig kompetens. Därtill finns idag en stor grupp förhållandevis nyanlända som riskerar att hamna i långvarigt utanförskap om de inte kommer in på arbetsmarknaden. Samtidigt finns det brist på arbetskraft inom många områden. Här behöver kommunen i samverkan med arbetsförmedling och företag förbättra sitt matchningsarbete.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- det ska tas fram en policy mot osund konkurrens från regionalt driven verksamhet.
- de offentliga upphandlingarna ska förenklas genom mindre detaljstyrda upphandlingar och förenklade förfrågningsunderlag.
- det ska ställas krav på kvalitet i upphandlingarna och det ska gå att följa upp vilken kvalitet som levereras.
- medel ska avsättas för att stödja ideella sektorns möjlighet till socialt företagande och då särskilt som utförare av välfärdstjänster.
- regionen ska föregå med gott exempel då det gäller att anställa personer med någon form av arbetshinder, exempelvis funktionsnedsättning och språksvårigheter eller personer som är i behov av rehabilitering.
- regionen ska fortsätta tillämpa så kallade utbildningsanställningar inom omsorgen/sjukvården under specialistutbildning för att öka tillgången på kvalificerad omvårdnads/sjukvårdspersonal.

Kristdemokraterna Västernorrland

<http://wp.kristdemokraterna.se/vasternorrland/>